

Per il muvel è questa planta privlusa. Igl è il «senecio inaequidens» (Schmalblättriges Greiskraut) che deriva da l’Africa dal sid.

La «robinia» deriva da l’America dal nord. Ella stgatscha plantas ch’èn avisadas sin prads maghers.

FOTOS MAD ED A. BEELI

Plantas estras che invaseschan la Svizra

En il Curtin botanic a Turitg pon ins contemplar 70 plantas invasivas

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Var 400 plantas estras prosperechan en Svizra. La gronda part na fanagnins problems. Ma intginas «plantas invasivas» chaschunan difficultads da sanadad u fan problems economic u ecologic.** Da preschent vegn savens discurrì da l’ambrosiana: Igl è ina planta che sa derasa plaunsieu en Svizra e ch’ins na less pli gugent betg ch’ella crescha en l’atgna vischinanza. L’ambrosiana provotgescha reacziuns alergicas – per part fitg fermas. Perquai emprovan ins da tegnair a mastrinas la derasaziun u schizunt d’extirpar l’ambrosiana.

En Svizra datti tschients da «plantas novas» che na creschivan anc betg qua avant ch’il continent american è vegni scuvert.

Invasurs stgatschan raritads

Per il solit s’integreschan plantas novas senza problems en la natira. Sulet tar ina pitschna part datti difficultads. Questa gruppa da plantas numnan ins «plantas invasivas».

En il Curtin botanic a Turitg pon ins da preschent ir a guardar radund settanta plantas invasivas. Quest’emna cumenza era ina retscha da referats davart la tematica.

Berit Gehrke, che lavura en il curtin botanic, ha explitgà a l’anr intginas plantas invasivas e sias problematicas. Per il solit sajan las plantas invasivas vegnidas importadas en l’Europa sco plantas decorativas. Uschia per exempel la

rubinia, ina planta oriunda da l’America dal nord. Quai saja ina planta ch’ins dovria gugent per alleas, perquai ch’ella creschia fin 40 meters. La rubinia enritgeschia il terratsch dentant cun nitrogen entras ina simbiosa cun bacterias. Uschia po la rubinia stgatschar autras plantas, ch’i dat be darar, e che dovran terren magher per prosperar.

Il saldagen d’aur

Il saldagen d’aur (Goldrute) vegn da Canada. El flurescha ditg viadent en l’atun. Ils apiculturs han perquai promovì la derasaziun dal saldagen sco pavel per ils avieuls. Uss na dumognan ins strusch pli davent il saldagen. Sch’ins tira ora la planta cun ragisch e tut, restan pitschens chatschs en il terratsch. Ils chatschs fan puspè crescher ina nova planta.

«Il saldagen d’aur na pon ins betg pli extirpar», declera Gehrke. Ins possia be guardar ch’el na sa derasia betg anc pli fitg, damai ch’el chatschia uschiglio a chantun plantas indigenas. En sia atgna patria n’è il saldagen betg uschè dominant.

Privel per uffants e muvel

Era il «heracleum mantegazzianum» dal Caucasus han ins importà sco planta decorativa. Ma igl è meglier, sch’ins tegna distanza da la bella planta. Pertge sche la pel vegn en contact cun parts da la planta, pon ins survegnir arsentadas. Per creschids èn las arsentadas sulet malempernaivelas, damai che las vaschias medegieschan be plaunsieu. Ma

per uffants pon las arsentadas daventar privlusas.

En la launa da nursas èn sems da la planta «senecio inaequidens» da l’Africa dal sid vegnids importads en l’Europa. La planta è tissentada ed è in privel per il muvel. En Svizra n’è la planta fin uss anc betg derasada uschè fitg. «Ma sch’ins spetga memia ditg, na vegn ins suenter betg pli da sa deliberar dad ella», avertescha Gehrke.

Il cuntrari datti era

Betg sulet l’Europa ha problems cun plantas invasivas. Era auters continents han da schuffa. Uschia chaschuna la «clematis vitabla», oriunda da l’Europa, gronds problems en la Nova Zelanda.

Il «lythrum salicaria», medemamain ina planta europeana, chaschuna problems en l’America dal nord. Igl è ina planta che crescha sin terren umid. En l’America dal nord sa derasa ella sin tala moda ch’ella chatscha per part a chantun la vegetaziun indigena.

Problems en zonas alpinas?

Fin viadent l’atun porscha il Curtin botanic a Turitg pli ch’in tozzel referats davart differents aspects da las plantas invasivas. In referat pertutga era la «invasiun» en las regiuns muntagnardas. Quest referat vegn tegnì da Hansjörg Dietz, ils 5 da settember a las 12.30 en l’auditori grond.

Infurmaziuns detagliadas sut:
www.bguz.unizh.ch

Era sch’il saldagen d’aur è fitg bel, na munglass el betg sa derasar e forsa stgatschar plantas raras indigenas.

La «heracleum mantegazzianum» (Riesen-Bärenklau) po chaschunar vaschias dolorusas sin la pel.

Il saldagen d’aur è in bun pavel per avieuls. El deriva da Canada.